

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

Přerov (Bez. Přerov). Šrobárova Str. Neuzeit. Siedlung, Überschwemmungsschichten. Rettungsgrabung.

**PŘEROV (k. ú. Kozlovice u Přerova, okr. Přerov)
Ulice Za Školou. Mladší doba hradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.**

V říjnu 2006 byl společností Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, realizován archeologický dohled nad výkopy kabeláže v intravilánu obce Kozlovice. V ulici Za Školou na parcele č. 582/3 byla zachycena pozitivní archeologická situace. V okolí bodu vymezeného souřadnicemi WGS 84: 49°27,52' N a 17°29,95' E byly zjištěny doklady osídlení z mladší doby hradištní. Vlastní nálezová poloha byla zachycena v hloubce 0,90–1,08 m od současného povrchu. Jednalo se o koncentraci keramiky uložené v hlinitopísčité vrstvě, dosedající na podložní šterkový sediment. Lokalita je situována poblíž hrany říční terasy pleistocenního stáří v nadmořské výšce 218 m n. m. Současný tok řeky Bečvy je vzdálen přibližně 100 m severním směrem.

Souběžně byl prováděn povrchový průzkum nejbližšího okolí místa nálezů, který potvrdil přítomnost rozsáhlejšího raně středověkého osídlení v prostoru říční terasy. Nejbližší soudobé osídlení bylo zdokumentováno poblíž východního okraje intravilánu obce v trati Nad lukami a další v trati Za kapličkou na katastru Přerova situované 500 m západním směrem.

Nová lokalita potvrzuje intenzitu raně středověkých sídlištních aktivit, koncentrujících se na staré levobřežní terase řeky Bečvy.

Jan Mikulík, Zdeněk Schenk

Resumé

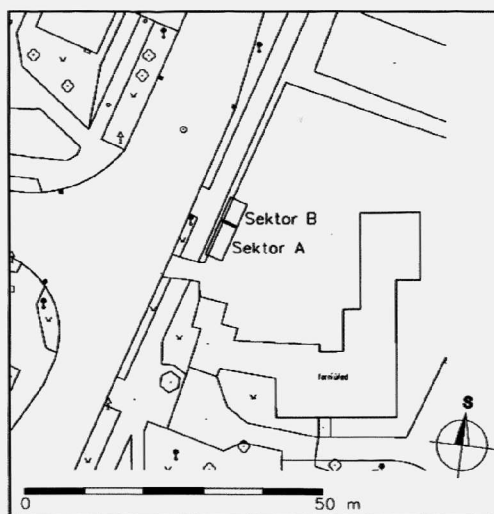
Přerov (Kataster Kozlovice u Přerova, Bez. Přerov). Strasse Za Školou. Jüngerer Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

**PŘEROV (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)
Hranická ulice. Mladší doba hradištní, středověk-novověk.
Pohřebiště, sídliště. Záchraný výzkum.**

V souvislosti s budováním cyklostezky v centru Předmostí, podél ulice Hranická, byla narušena část pozemku farské zahrady při jejím západním okraji, parc. č. 35 (obr. 135). Terén zde byl snížen o 0,80 m v délce zhruba 20 m. Na odkryté ploše proběhl v září 2006 záchraný výzkum společnosti Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc. V průběhu se postupně ukázalo, že se jedná o původní, recentními terénními zásahy výrazněji nedotčenou parcelu.

Na ploše 60 m² bylo postupně odkryto 7 kostrových hrobů z mladší doby hradištní, které reprezentují nejstarší raně středověké aktivity na lokalitě (obr. 136). Hroby byly situovány ve směru SV-JZ v natažené poloze na zádech. Několik hrobových jam bylo mělce zapuštěno do sprašového podloží. Většina pohřbů byla bez doprovodných milodarů. Výjimkou byl dětský pohřeb 805, který obsahoval soubor 5 bronzových esovitých žaušnic, a dále pohřeb 800, ve kterém byl nalezen denár uherského krále Ondřeje (1046–1061), situovaný pod lebkou.

PŘEROV II - PŘEDMOSTÍ - ul. Hranická

Obr. 135. Přerov, Hranická ulice. Situační plán lokality. Hranická Strasse. Gesamtplan der Grabung.

S největší pravděpodobností se jedná o pokračování rozsáhlého kostrového pohřebiště, objeveného M. Křížem v roce 1895 při úpatí Skalky, západně od nově prozkoumané plochy. Toto pohřebiště by mělo také dále pokračovat SV směrem od farské zahrady. Zde byly v letech 1867 a 1924 odkryty kostrové hroby při kopání základů staré budovy obecní školy a při stavbě domu č. 15.

Dokladem vrcholné středověkého osídlení byla zahlupebná sídlištní jáma, která obsahovala keramiky z 1. pol. 13. století. Nejmladší stopy osídlení představuje několik výkopů novověkého stáří.

V jižní a severní části zkoumané plochy bylo zdokumentováno několik sintrových poloh, které se dají spojit s průsákem místních minerálních vod.

*Jan Mikulík, Martin Moník, Miroslava Plaštiaková,
Zdeněk Schenk*

Obr. 136. Přerov, Hranická ulice. Detail plochy s částí odkrytého mladohradištního pohřebiště. Hranická Strasse. Detailsicht der Grabungsfläche mit einem Teil des freigelegten junburgwallzeitlichen Gräberfeldes.

Literatura

Pamětní kniha Předmostí (psaná od roku 1899).

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Přerov). Hranická Str. Mittelalter-Neuzeit. Körpergräbelfeld, Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)

Hranická ulice. Novověk. Sídliště. Zjišťovací výzkum.

V červenci 2006 byla provedena zjišťovací sonda na Lokalitě III v Předmostí. Jednalo se částečně o revizní výzkum, který navázal na záchranný výzkum z roku 2005 (Nývltová Fišáková – Schenk 2006) a který si kladl za cíl opět zachytit nedotčené vstvy mladopalcolitického osídlení. Tento příspěvek se věnuje svrchním partiím sondy se zachyceným novověkým osídlením. Báze profilu sondy je popsána v kapitole Paleolit.

Daný prostor je z JV strany ohraničen ulicí Hranickou, z JZ strany ulicí Teličkovou a na severu přiléhá k okraji dlážděného náměstí. Sonda rozměrů 2 × 2 metry byla situována těsně k profilu, který byl odkryt v rámci záchranného výzkumu v roce 2005. Jedná se o úzce vymezený prostor mimo hustou síť položených inženýrských sítí.

Na hranici sprašové vrstvy v hloubce 2,5 metru od stávající úrovně terénu byla zachycena část původního, kamenivem zpevněného profilu vodoteče protékající Předmostím. Koryto je zaneseno sedimentační vrstvou, datovanou malým souborem glazované keramiky rámcově do 18.–19. století. V jednom případě se vyskytl druhotně přemístěný zlomek výdutě nádoby rámcově datovaný do mladšího pravěku. Sedimentační vrstva překrývá vyrovnávací vrstva, která obsahuje úlomky cihel, čocky spraše a popelovité vrstvičky. Napříč sondou ve směru severovýchod – jihozápad jsou obě vrstvy přerušeny recentním výkopem do hloubky 310 cm od povrchu terénu. V této úrovni byl zachycen průběh zatrubněné vodoteče o průměru 80 cm. Tu lze časově zařadit do první třetiny 20. století, kdy byla provedena parková úprava náměstí a zřízení rybník.

Svrchní vrstvy sondy jsou tvořeny stavební sutí a planýrkou, související s demolicí staré zástavby a výstavbou panelového sídliště v 80. letech 20. století.

Tyršova ulice. Kostel sv. Máří Magdaleny. Středověk–novověk. Kostel, hrob. Záchranný výzkum.

V souvislosti s realizací stavebně izolačních prací obvodového základového zdiva kostela sv. Máří Magdaleny v Tyršově ulici byl v říjnu 2006 společností Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, proveden záchranný archeologický výzkum. Výkopovými pracemi byl narušen hřbitovní areál rozprostírající se původně kolem kostela.

Výzkumem byly zachyceny jednotlivé stavební fáze vývoje kostela. Předběžně lze vyčlenit tři základní etapy stavby. Původní gotické jádro tvořila jednodílná stavba s pravouhlou apsidou s věží při JV straně. Základové zdivo je hrubě opracováno. Jako pojivo bylo užito kvalitní vápenné malty.

Ze stratigrafické situace vyplývá, že stavba byla založena na vysráženém sintrovém podkladu o max. síle 0,5 m, který je pozůstatkem aktivní minerální činnosti v minulosti. Při JZ nároží lodi kostela byl patrný prudký nárůst sintrových sedimentů na ploše 2 m². Přítomnost vývěru minerálního pramene v blízkosti kostela mohla mít svůj symbolický význam při zakládání stavby. Nejstarší doklad středověkého osídlení v místech kostela představuje druhotně přemístěný stěp zdobený vlnicí z mladší doby hradištní, který byl nalezen v prostoru pod věží.

V další fázi byla v SZ části přistavěna sakristie o rozměrech 6,5 × 6 m, včetně oratoře s přístupem po vnějším schodišti. Přistavbou byl mimo jiné narušen pohřeb obsahující 2 stříbrné mince z let 1637 a 1651. Z toho lze vyvodit, že realizace sakristie proběhla někdy v období po tomto pohřbu. Podle historických písemných zpráv došlo k poslední zásadní přestavbě v letech 1769–1772. V této souvislosti došlo k demolici stávající sakristie kvůli stálému podmáčení a výstavbě nové na JV straně. Byla také zbourána gotická věž a kostel byl prodloužen o 9,7 m. Nad vstupní částí byla postavena nová věž se zvonici.

Jan Mikulík, Zdeněk Schenk

Literatura

Nývltová Fišáková M., Schenk, Z. 2006: Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 47, 94–96.

Resumé

Přerov (Kataster Předmostí, Bez. Přerov). Hranická Str. Neuzeit. Siedlung.

Přerov (Kataster Předmostí, Bez. Přerov). Tyršova Str. Kirche St. Maria Magdalena. Mittelalter–Neuzeit. Rettungsgrabung.

PŘEROV (k. ú. Újezdec u Přerova, okr. Přerov)

„Kravský trávník“. Středověk–novověk. Povrchový průzkum.

Během povrchových průzkumů realizovaných v letech 2000–2006 na k. ú. Újezdce u Přerova byl v trati „Kravský trávník“ shromážděn početný soubor pozdně středověké a raně novověké keramiky. Dále byl nalezen křesací kámen ze silicitu glacienního původu.

Jan Mikulík, Martin Moník, Zdeněk Schenk

Resumé

Přerov (Kataster Újezdec u Přerova, Bez. Přerov). „Kravský trávník“. Mittelalter–Neuzeit. Oberflächensammlung.

PŘÍKAZY (okr. Olomouc)

Příkazy, parc. č. 16. Středověk–novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V souvislosti s dostavbou Kameníčkova gruntu v Příkazech č. p. 54 probíhal ve dnech 18.9.–16.10.2006 na ploše stavby záchranný archeologický výzkum. Na listu 24-22-08 ZM 1 : 10 000, rok vydání 1992, je poloha vymezena bodem 57 mm od Z s. č. a 59 mm od J s. č. Na sledované ploše stavby